

## Historická cesta mestom Spišská Belá Tabaková továre



### Tabaková továre

Organizované pestovanie a predaj tabaku sa v Rakúsko-Uhorsku datuje už od roku 1670. Pretože výroba a predaj tabakových výrobkov prinášali ve mi vysoké zisky, bol r. 1867 uzákonený v Uhorsku tabakový monopol ako štátny podnik. Štát budoval postupne tabakové továrne – v r. 1851 v Bratislave, v r. 1870 v Košiciach a v Banskej Štiavnici, r. 1872 v Smolníku a r. 1898 v Spišskej Belej. Zásluhou intervencií Samuela Webera v Budapešti sa táto fabrika vybudovala v Spišskej Belej na Zimnej ulici . 34. Vyrábali sa v nej cigary ru ným spôsobom. Pretože vo svete rástol dopyt po cigarách, bolo nutné postavi novú, v šiu továre . V rokoch 1905-1913 bola vybudovaná na tú dobu pekná moderná továre na dnešnej Továrenskej ulici. Pozostávala z trojpodlažnej výrobnjej budovy, dvoch skladov, dielni, vodárne, kotolne a elektrárne na parný pohon. Skompletizovaný závod s výrobou 20 miliónov cigariet s filtrom denne bol v tej dobe najmodernejším závozom v SSR. V máji 1992 skon il svoju existenciu Slovenský tabakový priemysel ako národný podnik. Stal sa z neho Slovak International Tabak (SIT) a. s. Bratislava. Následne podnik odkúpil nemecký investor. V závode v Spišskej Belej nastalo obdobie mohutného rozvoja, modernizácie technológie a infraštruktúry. Nový anglický vlastník v roku 2004 výrobu cigariet v Spišskej Belej definitívne ukon il a závod odpredal talianskej firme na iný druh priemyselnej výroby.



### Tabakfabrik

Bereits ab 1670 gab es in Österreich-Ungarn den organisierten Anbau und Verkauf von Tabak. Weil die Herstellung und der Verkauf von Tabakerzeugnissen hohen Gewinn bringen, wurde 1867 das Tabakmonopol in Ungarn als Staatsunternehmen gesetzlich verankert. Der Staat baute nach und nach Tabakfabriken, wie etwa 1851 in Bratislava /Pressburg/, 1870 in Košice /Kaschau/ und in Banská Štiavnica /Schemnitz/, 1872 in Smolník /Schmölnitz/, 1898 in Zipsper Bela. Dank einer Intervention durch Samuel Weber in Budapest entstand diese Fabrik in Zipsper Bela in der Wintergasse Nummer 34. Zigarren wurden hier von Hand hergestellt. Weil die Nachfrage nach Zigarren in der Welt stieg, musste eine neue und größere Fabrik gebaut werden. In den Jahren 1905 bis 1913 wurde diese für die damaligen Verhältnisse schöne und moderne Fabrik gebaut. Sie bestand aus einem dreistöckigen Produktionsgebäude, zwei Lagern, Werkstätten, einem Pumpenhaus, einem Kesselhaus und einem Kraftwerk mit Dampftrieb. Das so fertiggestellte Werk mit einer Produktionsleistung von 20 Millionen Zigaretten täglich war damals das modernste Werk in der SSR. Im Mai 1992 hörte die Slowakische Tabakindustrie auf, als volkseigener Betrieb zu existieren. Aus ihr wurde jetzt die International Tabak SIT AG Bratislava. Dann der Deutsch Investor kaufte die Firma ein. Nach der Privatisierung von SIT kam es im Werk von Zipsper Bela zu einer Modernisierung der Technologie und einer gewaltigen Entwicklung der Bau- und Infrastruktur. Gegenwärtig ist die Produktion eingestellt und die Räume werden vermietet.



### Tobacco factories

The organized farming and sale of tobacco in the Austro-Hungarian empire date back to the year 1670. Since the production and sale of tobacco products brought in very high profits, a law in 1867 granted the state a monopoly over Hungary's tobacco production and sales. The state gradually built more tobacco factories; in 1851, one was opened in Bratislava, in 1870 in Košice and in Banská Štiavnica, in 1872 in Smolník and in 1898 in Spišská Belá. Thanks to the pleas of Samuel Weber, the tobacco factory in Spišská Bela was built on Zimnej street No. 34. Here, cigars were produced by manual method. Since the demand for cigars was growing worldwide, a new and bigger factory became necessary. Between 1905 and 1913, a factory that was considered impressive and modern at the time was built here. It consisted of a three-storied production hall, two storehouses, a workshop, a waterworks, a boiler house and a steam-powered electricity plant. The finished factory, with a daily output of 20 million filter cigarettes, became the most modern factory in Czechoslovakia at the time. In May 1992, the Slovak Tobacco Industry, a state-owned company, was shut down. It was transformed into the Slovak International Tabak SIT joint-stock company. Then the german investor bought the company. After the privatization, a period of remarkable growth and development of technology began in the factory, and its structure and infrastructure were improved. Now, cigarettes are no longer produced here and the facilities have been rented out.



### Fabryka tytoniu

Pocz tki zorganizowanej uprawy i sprzeda y tytoniu na terenie Austro - W gier si gaj 1670 roku. Poniewa produkcja i handel wyrobami tytoniowymi przynosiły ogromne zyski, zostały one na W grzech od 1867 r. obj te monopolem pa stwowym. Pa stwo inwestowało w budow fabryk tytoniu, w 1851 powstała w Bratysławie, w 1870 w Koszycach i w Ba skiej Szczawnicy, w 1872 r. w Smolniku, w 1898 w Białej Spiskiej. Dzi ki staraniom Samuela Webera w Budapeszcie fabryka taka powstała tak e w Białej Spiskiej. W pi trowym budynku przy ul. Zimnej nr 34. Cygara wyrabiano r cznie. Tymczasem w wiecie rósł popyt na papierosy, konieczne wi c okazało si postawienie nowej, wi kszej fabryki. W latach 1905 – 1913 powstała jak na te czasy pi kna nowowczesna fabryka. Składały si na ni trzypi trowa hala produkcyjna, dwa magazyny, warsztaty, sie wodoci gów, kotłownia i elektrownia z nap dem parowym. Zjednoczone przedsi biorstwo produkuj ce 20 milionów papierosów z filtrem dziennie było w tym czasie najnowocze niejszym zakładem produkcyjnym w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej. W maju 1992 roku Słowacki Przemysł Tytoniowy jako przedsi biorstwo pa stwowe przestał istnie . Został on przekształcony w Slovak International Tabak SIT s.a. Bratislava. Nast pnie niemiecki inwestor kupił firm . W wyniku prywatyzacji nast pił w fabryce w Białej Spiskiej okres znacznego rozwoju i modernizacji technologii, struktury budowlanej i infrastruktury. Obecnie jednak produkcja jest wstrzymanana, a pomieszczenia fabryczne s wynajmowane.

